

**ACCES DESCHIS – COMPONENTĂ IMPORTANTĂ
ÎN CULTURA INFORMAȚIEI A BIBLIOTECARULUI**

CZU: 026.06:004.738.5

*Angela GHEORGHÎA, masterandă, Facultatea Jurnalism
și Științe ale Comunicării*

Accesul Deschis – Open Acces (OA) a contribuit enorm la schimbarea rolului bibliotecarului în comunicarea academică și a adus o varietate de servicii noi și fluxuri de activități în bibliotecă – toate datorită dezvoltării rapide a Internetului începând cu anul 1960.

Internetul oferă acum șansa constituirii unei imagini globale și interactive a cunoștințelor umane, inclusiv a moștenirii culturale și garantarea accesului în toată lumea. Mișcarea Accesului Deschis a apărut prin conceperea și semnarea mai multor documente, cele mai importante fiind declarațiile de la Budapesta, Bethesda și Berlin. Prin termenul de *acces deschis* înțelegem astăzi accesul liber, on-line și gratuit la documente digitale prin intermediul a trei modalități de difuzare a informației: reviste electronice cu acces deschis, repozitorii tematice, repozitorii instituționale. În acest context al circuitului informațional modern, rolul bibliotecarului devine tot mai important. În calitatea sa de element al sistemului infodocumentar, bibliotecarul contribuie la dezvoltarea culturii informației a consumatorilor de produse, resurse și servicii informaționale. Activitatea lui profesională este ghidată inclusiv de politica instituțională privind accesul deschis la informație.

Pe acest segment este realizată o activitate complexă de convingere a autorilor în vederea publicării lucrărilor în acces deschis.

În condițiile dezvoltării rapide a informației și a căilor de transmitere a ei, bibliotecarul are nevoie de dezvoltarea permanentă a competențelor și abilităților lui profesionale.

Obiectivul studiului prezent constă în cartografierea cunoștințelor bibliotecarilor cu privire la accesul deschis, promovarea Accesului Deschis în sistemul național de organizare și comunicare a informațiilor.

Punem în discuție atât nivelul de informare al bibliotecarilor cu privire la Accesul Deschis, cât și capacitatea lor de a analiza și a regăsi informațiile actuale în vederea diseminării acestora în mediul academic.

Studiul a fost realizat în baza chestionarului on-line.

Ipotezele de cercetare:

a. Bibliotecarul posedă cunoștințe suficiente privind subiectele Acces Deschis, Știință Deschisă.

b. Bibliotecarul posedă abilități de a căuta, localiza, evalua și utiliza efectiv informația.

În cadrul cercetării au fost obținute rezultate care derivă din analiza chestionarelor cu privire la următoarele aspecte ce țin de fenomenul Accesului Deschis:

- Definirea conceptului de Acces Deschis
- Cunoașterea declarațiilor și politicilor cu privire la Accesul Deschis.
- Enumerarea celor mai importante resurse informaționale cu privire la Accesul Deschis din Republica Moldova.
- Determinarea beneficiilor Accesului Deschis.
- Organizarea Săptămânii Accesului Deschis în instituțiile din Republica Moldova.
- Crearea și menținerea Repozitoriilor Instituționale în Republica Moldova.
- Cunoștințe generale cu privire la Planul S privind Accesul Deschis.
- Cunoștințe despre Știința Deschisă.

Studiul cu privire la determinarea gradului de cunoaștere a bibliotecarilor privind Accesul Deschis și Știința Deschisă a constatat următoarele rezultate:

1. Nivelul de pregătire al bibliotecarilor la capitolul Acces Deschis și principiile de funcționare ale lui sunt satisfăcătoare.
2. În cazul în care nu cunoșteau anumite răspunsuri, bibliotecarii s-au orientat bine în spațiile informaționale și au știut să găsească sursele indicate pentru un răspuns corect.

3. Sunt considerabile propunerile bibliotecarilor referitoare la organizarea diverselor instruirii și activități de marketing privind Accesul Deschis:

- Implicarea insistentă a autorităților naționale în acest domeniu;
- Recunoașterea importanței realizării proiectelor de digitizare, acces și preservare a informațiilor.
- Promovarea beneficiilor Accesului Deschis în comunitatea academică și pentru publicul larg.
- Aprobarea unui plan de acțiuni cu privire la promovarea Accesului Deschis și a Științei Deschise în Republica Moldova.
- Promovarea rezultatelor inovatoare în scopul valorificării conținutului științific național.
- Asigurarea instruirii și autoinstruirii bibliotecarilor.
- Valorificarea conținutului site-ului informativ cu privire la Accesul Deschis și Știința Deschisă din România <http://www.acces-deschis.ro> și studierea oportunităților de creare a unei resurse similare în Republica Moldova.

Referințe:

1. REPANOVICI, A. Cultura Informației și Accesul Deschis la Informație [on-line]. În: *Conferința Asociației Bibliotecarilor din România Bibliotecile în cultura informației și comunicării*. Secțiunea Cultura Informației, București, 9-11 septembrie 2010. Disponibil: <https://www.slideshare.net/kosson/cultura-informaiei-i-accesul-deschis-la-informaie> [citat 5 martie 2020].
2. *Declarația de la Berlin privind Accesul Deschis la Cunoștințe în domeniul Științei și Științelor Umanitare* [on-line]. Disponibil: http://www.bnrm.md/files/accesDedicat/Declaratia_de_la_Berlin.pdf [citat 5 martie 2020].
3. ȚURCAN, N. *Comunicarea științifică în contextul accesului deschis la informație*. Chișinău: CEP USM, 2012. 324 p.
4. *Știința Deschisă în Republica Moldova: Studiu = Open science in the Republic of Moldova: Study* [on-line]. Chișinău: Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale, 2018. 264 p. Disponibil: https://www.academia.edu/38197771/Stiinta_deschisa_in_Republica_Moldova_Open_Science_in_the_Republic_of_Moldova [citat 5 martie 2020].

*Recomandat
Nelly ȚURCAN, dr. hab., prof. univ.*